

**САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ**

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
ЗА 2004. ГОДИНУ**

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЗА 2004. ГОДИНУ

Савет за борбу против корупције је у току 2004. године одржао 22 седнице, на којима је разматрао и усвајао извештаје и иницијативе које је достављао Влади са предлозима мера за борбу против корупције.

Савет је 1. априла предложио Влади да именује три нова члана Савета, Јелисавету Василић, Милића Миловановића и Данила Шуковића. На седници 15. априла Влада је прихватила предлог Савета и именовала три нова члана. Током 2004. године, оставке на чланство у Савету поднели су Загорка Голубовић (9. марта) и Војин Димитријевић (4. јуна), као и бивши потпредседник Савета Иван М. Лалић (13. октобра). На седници 1. новембра, Савет је за новог потпредседника изабрао Мирослава Милићевића. Савет тренутно има десет чланова:

- Верица Бараћ, председник,
- Мирослав Милићевић, потпредседник,
- Јелисавета Василић,
- Радмила Васић,
- Милић Миловановић,
- Данило Шуковић,
- Стјепан Гредељ,
- Душан Слијепчевић,
- Александар Турчић и
- Владимир Гоати.

Мисија ОЕБС-а у СЦГ је придружени члан Савета. Испред Мисије ОЕБС-а, седницама Савета присуствује Светлана Зорбић.

I – ИЗВЕШТАЈИ И ИНИЦИЈАТИВЕ ВЛАДИ

Савет је током 2004. године усвојио и Влади доставио више извештаја, информација и иницијатива, који нису увек наилазили на разумевање.

Савет није желео да Влади достави само формалан извештај о раду, већ и критички став о учинцима рада Савета. Сматрамо да би за делотворну борбу против корупције била корисна упутства и предлози Владе за даљи рад Савета, као и критички осврт Владе на досадашње резултате нашег рада. Сврха постојања Савета је да помогне Влади у борби против корупције, и Савет не може испунити своју сврху без отвореног и критичког дијалога са Владом.

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЗА 2004. ГОДИНУ

С тим у вези дајемо списак достављених ставова Савета са кратким описом одјека који су тим поводом изазвани:

1. Информацију о питањима Савета за борбу против корупције Трговинском суду о стечају «Сартида» (16. фебруар);
 - Савет је 27. фебруара и 29. марта добио одговоре на питања, као и тражену документацију од Трговинског суда у Београду, на основу чега је затим урађен извештај Савета о стечају «Сартида»;
2. Прву Допуну Извештаја о политици и процесу приватизације – Ветеринарски завод, Земун (18. фебруар);
 - Савет је 27. фебруара од Агенције за приватизацију добио одговоре на постављена питања о поступку приватизације Ветеринарског завода; ови одговори су, између осталог, касније послужили као грађа за извештаје Савета о Ветеринарском заводу, и о раду Агенције за приватизацију (у изради);
3. Другу допуну Извештаја о политици и процесу приватизације – «Агросеме», Сремска Митровица, «ПКБ Транспорт», Крагујевац, «15. септембар», Ваљево (2. март);
 - Агенција за приватизацију је 18. марта одговорила на налазе Савета о поступку приватизације три поменута предузећа; ови одговори су такође разматрани приликом израде извештаја о раду Агенције за приватизацију;
4. Други део Извештаја о извозу шећера у земље Европске уније (9. март);
 - Налази из оба Извештаја Савета о извозу шећера у земље ЕУ су разматрани на састанку Владе и Савета 13. јула; Влада је најавила опсежну истрагу Управе за борбу против организованог криминала о овом случају, и тим поводом су се чланови Савета у више наврата састајали са представницима УБПОК-а; УБОПОК је доставио Савету свој извештај о извозу шећера, у којем су практично негирани налази Савета, јер чињеница о илегалном увозу од преко 100.000 тона шећера није ни поменута у извештају; негирање ових чињеница није помогло нашој земљи да поврати првобитни преференцијални статус, нити је уверило ЕУ да није било корупције приликом извоза шећера;

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЗА 2004. ГОДИНУ

5. Извештај о политици и процесу приватизације, допуњена верзија (15. март 2004. године);
 - На састанку Савета и Владе 15. марта, тадашњи министар привреде Драган Маршићанин је подржао Извештај Савета о политици и процесу приватизације и најавио измене у раду Министарства привреде и Агенције за приватизацију, у складу са налазима Савета;

6. Предлози и сугестије на нацрт Закона о спречавању сукоба интереса при вршењу јавних функција (19. март);
 - Влада је уважила већину препорука Савета, међутим није прихватила предлог за који је Савет сматрао да је веома важан, у циљу избегавања могућег монопола у предлагању чланова Републичког одбора, да би уз САНУ (4 предлога), прихватљиви предлагачи могли бити универзитети у Републици (4 предлога) и Савет за борбу против корупције (2 предлога);

7. Извештај о стечају «Сартида» (10. мај);
 - На састанку Савета и Владе 13. јула, Влада је прихватила Извештај Савета, али је закључила да је немоћна да било шта учини; оспоравања Извештаја од неких чланова Владе појавила су се касније у медијима (министар финансија), али не оспоравањем чињеница из Извештаја, већ омаловажавањем Савета као тела и чланова Савета;

8. Извештај о прописима Републике Србије из области приватизације са препорукама за измене и допуне (уз помоћ Мисије ОЕБС-а у СЦГ, јуни 2004.);
 - Овај Извештај је разматран у току рада на изменама Закона о приватизацији, Закона о Агенцији за приватизацију и Закона о Акцијском фонду; кључне препоруке Савета и експерата ОЕБС-а односиле су се на потребне измене и допуне Закона о приватизацији; није нам позната судбина ових предлога;

9. Иницијатива Влади да испита наводе у јавности о путовању министара у Влади Србије на Олимпијске игре у Атини (15. септембар; 4. октобар);
 - Влада је Савету доставила одговор на ову иницијативу, међутим, након што је Савет закључио да није задовољан одговором, Влада је, преко свог портпарола Срђана Ђурића,

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЗА 2004. ГОДИНУ

јавно наступила са омаловажавањем председника Савета, поново не улазећи у оспоравање чињеница на које је Савет указао;

10. Извештај о «Југоремедији» (16. септембар);

- Влада је на седници 25. новембра разматрала овај Извештај и донела Закључак у којем се прихватају налази Савета, али се и прихвата информација Акцијског фонда да он не може да покрене спор за раскид уговора, јер за то нема новца, те да ће чекати исход спора који воде мали акционари, из чега је јасна намера Акцијског фонда да не изврши налог Министарства привреде да покрене спор за раскид уговора, против чега Министарство ништа не предузима;

11. Извештај о Ветеринарском заводу (20. септембар);

- Влада је на седници 25. новембра разматрала овај Извештај и донела Закључак да одлаже увођење привремених мера Ветеринарском заводу, међутим, на седници 9. децембра, Влада је Ветеринарском заводу увела привремене мере, иако Врховни суд још увек није донео одлуку у управном спору, по тужби Конзорцијума запослених, на шта је Савет у допуни свог Извештаја упозоравао Владу;

12. Допуна Извештаја о «Југоремедији» и Ветеринарском заводу (1. децембар);

- Влада на овај допис није одговорила;

13. Иницијатива за спречавање продаје пословног простора бившег ЗОП-а (1. децембар);

- Влада је 2. децембра на ову иницијативу одговорила саопштењем за јавност, у којем је настојала да негира, а заправо је додатно поткрепила ставове Савета;

14. Извештај о Националној штедионици (8. децембар);

- Влада није реаговала на овај Извештај, нити на предлог Савета за састанак Савета и владе поводом Извештаја;

15. Коментари на осврт Националне штедионице-банке а.д. на Извештај Савета о Националној штедионици (13. децембар);

- Влада ни на овај допис још увек није одговорила.

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЗА 2004. ГОДИНУ

Почетком 2005. године Савет ће Влади доставити и остале извештаје на којима тренутно ради: о «Мобтелу», о раду Агенције за приватизацију, о корупцији на царини. Савет такође планира и извештаје о појединачним случајевима: «Ц маркет», «Путник», «Дунав осигурање», «Инекс-Интерекспорт» и Робне куће «Београд».

Савет је марта 2004. године објавио књигу «Корупција, власт и држава – *Полазиште и правац деловања Савета за борбу против корупције (2001-2004. године)* – први део», о дотадашњем раду Савета за борбу против корупције.

Почетком 2005. године, Савет ће објавити други део књиге, у којој ће бити објављени извештаји и иницијативе Савета усвојени у протеклом периоду.

II – САРАДЊА СА ВЛАДОМ

Након парламентарних избора у децембру 2003. године, почетком ове године дошло је до промене Владе. На састанку Савета и Владе 15. марта закључено је да је Влади потребна пуна сарадња са Саветом у борби против корупције. Савет је стога са великим надама очекивао прве потезе нове Владе који су најављивани као мере за стварање институција правне државе. Међутим, већ после првих иницијатива Савета Влада је показала незаинтересованост за предлоге Савета, што је у почетку манифестовано одбијањем или игнорисањем иницијатива за борбу против корупције у конкретним случајевима, а касније прераста у јавно дискредитовање Савета и његових чланова. Истовремено, додатну тешкоћу у раду на извештајима представљао је проблем да дођемо до неопходних информација од државних органа, пре свега од Агенције за приватизацију (нпр. још увек нам није доставила комплетну документацију тражену 24. фебруара и 3. новембра, за потребе рада на извештају о раду Агенције за приватизацију), иако смо од оснивања Савета имали усмене гаранције да ће нам на увид бити стављени сви тражени подаци.

Напомињемо да су, ребалансом буџета Републике Србије од 19. октобра, средства намењена за рад Савета за борбу против корупције смањена са 20 на 9,85 милиона динара. Такође, квоте у буџету Савета одређене су на начин да Савет од преосталих средстава већи део није могао да користи за свој рад, те смо Министарству финансија 30. новембра доставили Захтев за доделу средстава, која су нам затим одобрена из буџетских резерви. Из ових разлога, Савет није био у стању да ангажује

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЗА 2004. ГОДИНУ

више стручњака и да обради више питања која је разматрао на својим седницама.

Чланови Савета су се у више наврата, поводом извештаја и иницијатива које је Савет усвајао, састали са члановима Владе Србије. Као посебно утицајне на даљи рад Савета и на сарадњу између Савета и Владе, оцењујемо:

1. Јавни састанак поводом Извештаја о политици и процесу приватизације Савета за борбу против корупције, са министром за привреду и приватизацију Александром Влаховићем и директором Агенције за приватизацију Мирком Цветковићем, 23. јануара;
2. Састанак са председником Владе Србије Војиславом Коштуницом, генералном секретаром Дејаном Михајловим, министром финансија Млађаном Динкићем и министром привреде Драганом Маршићанином о условима за даљи рад Савета за борбу против корупције и сарадњи Савета и Владе, 15. марта;
3. Састанак са председником Владе Војиславом Коштуницом, министром финансија Млађаном Динкићем и министром за економске односе са иностранством Предрагом Бубалом поводом Извештаја Савета о извозу шећера у земље Европске уније и стечају «Сартида», и смене Бранка Павловића са места директора Агенције за приватизацију, 13. јула;
4. Састанак председника Савета Верице Бараћ са председником Владе Србије Војиславом Коштуницом у вези извештаја Савета о «Југоремедији» и Ветеринарском заводу, 23. новембра.

Састанци Владе и Савета до сада нису битније допринели борби против корупције. Влада је прихватала да предузме кораке да се назначени проблеми реше (нпр. извоз шећера у земље ЕУ), али се то касније није догодило, док је у другим случајевима Влада закључила да не може ништа да предузме (нпр. «Сартид»), односно није прихватила ни један од предлога Савета за решење проблема (нпр. «Југоремедија», «Ветеринарски завод»). Савет је Влади предлагао чешће састанке поводом конкретних питања којима се бавио, међутим Влада на ове иницијатива није одговарала,

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЗА 2004. ГОДИНУ

или их није прихватала. Првенствено због недовољне комуникације, повремено је долазило до неспоразума између Савета и Владе, који су ескалирали у јавности, нарочито након што је Савет Влади доставио иницијативу да испита наводе у јавности о путовању министара у Влади Србије на Олимпијске игре у Атини. Влада је, преко свог портпарола Срђана Ђурића, на ову иницијативу одговорила омаловажавањем председника Савета. У још неколико наврата (нпр. у случају иницијативе Савета за спречавање продаје пословног простора бившег ЗОП-а), Влада на дописе Савета није званично одговарала, већ је тим поводом давала саопштења за јавност.

Савет и даље сматра да би састанке Владе и Савета требало организовати много чешће него што је то до сада била пракса, као и да би те састанке требало у већој мери формализовати, организовати их са дневним редом, материјалом и списком учесника, како би се предупредили могући неспоразуми (нпр. као на састанку 23. новембра, који је заказан као састанак председника Савета са председником Владе, међутим председник Владе је на састанак позвао и више службеника Министарства привреде и Акцијског фонда Републике Србије, о чему Савет претходно није био обавештен).

Такође, сматрамо да би Влада морала више него до сада да користи помоћ Савета за борбу против корупције у законодавној активности, јер досадашња сарадња није текла на задовољавајући начин. О раду на неким од најбитнијих антикорупцијских закона (нпр. Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја), Савет није био ни обавештен.

III – САРАДЊА СА ДРУГИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА И ИНСТИТУЦИЈАМА

Током 2004. године, Савет је наставио сарадњу са Мисијом ОЕБС-а у СЦГ, који су придружени члан Савета за борбу против корупције. Током рада на тексту Националне стратегије за борбу против корупције, Савет је остварио изузетну сарадњу и са Канцеларијом Савета Европе у Београду.

У вези са радом на Националној стратегији, Савет је остварио сарадњу и са сличним телима у региону, пре свега са Државном комисијом за спречавање корупције Републике Македоније. Председник Савета Верица Бараћ и бивши потпредседник Иван М. Лалић, били су гости Државне комисије на Годишњем састанку за имплементацију Државног програма за

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЗА 2004. ГОДИНУ

превенцију и спречавање корупције, који је одржан од 22. до 24. јуна у Охриду.

Верица Бараћ и Иван М. Лалић су такође учествовали у раду прве регионалне «Start up» конференције РАСО – Impact пројекта «Имплементација антикорупцијских планова југоисточне Европе», која је одржана од 8. до 10. јула у Будви.

Данило Шуковић и Радмила Васић су, као чланови Радне групе за израду Националне стратегије за борбу против корупције, од 25. до 27. октобра боравили у Љубљани, на позив Комисије за спречавање корупције Републике Словеније и Одељења за међународну сарадњу Министарства правде.

Везано за процес приватизације, који Савет сматра најважнијим за процесом у укупном демократском преображају државе и друштва у Србији, Мисија ОЕБС-а у СЦГ је за потребе Савета јуна ове године урадила Извештај о прописима Републике Србије из области приватизације са препорукама за измене и допуне.

Савет је током ове године такође интензивно сарађивао са Одбором за приватизацију Скупштине Србије. Чланови Савета су учествовали у раду Одбора увек када је Одбор разматрао предмете у приватизацији које је Савет за борбу против корупције пратио у својим извештајима.

IV – НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЈА ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ

Као посебно значајан за ову годину истичемо рад на Националној стратегији за борбу против корупције. Од свих земаља у окружењу, националну стратегију за борбу против корупције нису усвојиле још само Србија и Босна и Херцеговина. Сматрамо да су Министарство правде и Савет за борбу против корупције, у сарадњи а експертима Савета Европе и ОЕБС-а, урадили веома добар текст Националне стратегије, који може бити добар основ за даљу борбу против корупције у Србији и бољу сарадњу Владе и Савета за борбу против корупције.

Савет је током 2004. године, у сарадњи са Министарством правде Републике Србије, интензивно радио на тексту Националне стратегије за борбу против корупције. Поводом рада на тексту стратегије

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЗА 2004. ГОДИНУ

чланови Савета Данило Шуковић (од 21. октобра, испред Савета, координатор Радне групе за израду Националне стратегије за борбу против корупције), Радмила Васић, Иван М. Лалић (координатор Радне групе испред Савета до 21. октобра), и председник Савета Верица Бараћ одржали су низ састанака на којима је утврђен текст стратегије, који је од 12. до 15. децембра на радионици на Палићу усаглашен са експертима Савета Европе. У раду ове радионице, испред Савета су учествовали Верица Бараћ, Данило Шуковић и Радмила Васић.

За средину јануара 2005. године предвиђен је округли сто на којем ће бити представљен коначан текст Националне стратегије.

V – ПРЕДСТАВКЕ ГРАЂАНА

Савету за борбу против корупције се свакодневно обраћа велики број грађана, телефоном, или писменом представком, са притужбама на корупцију. У претходној години, закључно са 10. децембром, Савету је достављено 697 представки.

Највећи део представки Савету, чак 40.7% односи се на сумње на корупцију у поступку приватизације, претежно у предузећима приватизованим по прописима из 2001. године. Подносиоци представки су најчешће мали акционари-радници (49%), затим учесници на аукцијама и тендерима (40%) и на крају синдикати (11%). Велики број примера из ових представки укључен је у Извештај о политици и процесу приватизације и у извештај о раду Агенције за приватизацију (у изради), а Савет је урадио и посебне извештаје о случајевима које сматра најкарактеристичнијим за корупцију у приватизацији, Извештај о «Југоремедији» и Извештај о Ветеринарском заводу.

Поред Агенције за приватизацију и других установа надлежних за спровођење и контролу процеса приватизације (Министарство привреде, Акцијски фонд, Централни регистар за хартије од вредности), грађани се најчешће жале на корупцију у судовима (25%), и локалној администрацији, урбанизму пре свега (16% представки достављених Савету у прошлој години за предмет има бесправну градњу).

Савет је представке грађана уредно прослеђивао надлежним органима на поступање, тражећи притом повратну информацију о предузетим мерама, што је служило и надаље ће служити као грађа за извештаје Савета. Сматрамо да нам је контакт са грађанима до сада веома

САВЕТ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЗА 2004. ГОДИНУ

помогао да Влади формулишемо што ефикасније мере за борбу против корупције.

ЗАКЉУЧАК

Савет је у својим извештајима пажњу усмерио на карактеристичне случајеве поништавања јавног интереса, како би указао на доминантну корупцију у Србији и на могуће начине њеног сузбијања. Чињеница да извештаји Савета нису помогли Влади да покрене поступке за разјашњење свих околности у конкретном случају, и да нису покренути поступци за утврђивање одговорности, проблем корупције претставља као проблем изнад закона и изнад моћи Владе. Влада је прихватила Извештај о «Сартиду», али се ништа није предузело да се утврди одговорност и то је оно што обесхрабрује јавност у Србији у борби против корупције. Извештај о Националној штедионици Влада је једноставно прећутала.

Према искуству Савета, као и према мишљењу међународних организација са којима је Савет сарађивао, за ефикасну борбу против корупције у Србији потребна је другачија сарадња Владе и Савета. Сматрамо да су отворен дијалог између Савета и Владе, и критичка расправа о проблемима на које Савет указује, неопходни, да игнорисање рада Савета и омаловажавање његових чланова нису одговори на извештаје Савета. Влада до сада није прихватала да отворено, на бази чињеница расправља о проблемима на које је Савет указивао. Сматрамо да Влада тиме што не уважава упућене савете, и чињенично поткрепљене извештаје, показује да или не прихвата разарајући проблем корупције у Србији, или не прихвата борбу против ње. Став Савета је да се уз постојање овакве корупције у Србији не могу стварати демократске институције.

У Београду

30. децембра 2004. године

Председник

Верица Бараћ